



ORIGINAL ARTICLE

Received:2019/04/24

Accepted:2019/05/14

**Structural Modeling of Alexithymia Relationships and Bullying Rate of Students with Mediation of Their compatibility**

**Faranak Salarian(Ph.D.)<sup>1</sup>, Alireza Homayouni(Ph.D.)<sup>2</sup>, Jamal Sadeghi(Ph.D.)<sup>3</sup>**

1.PhD student of Educational Psychology, Babol Branch, Islamic Azad University, Babol, Iran.

2. Corresponding Author: Assistant Professor, Department of Psychology, Bandargaz Branch, Islamic Azad University, Bandargaz, Iran. Email: homaiony@gmail.com Tel: 09112181040

3. Assistant Professor, Department of Psychology, Babol Branch, Islamic Azad University, Babol, Iran.

**Abstract**

**Introduction:** Bullying is a kind of low-level violence that has recently attracted the attention of researchers and psychologists in the field. The purpose of this study was to investigate the modeling of structural relationships between Alexithymia and bullying with the role of mediator of students' adaptation in students.

**Methods:** Correlational research based on structural equation modeling technique, in particular regression equations (combining path analysis and factor analysis Second level). The statistical population consisted of all female students of the Humanities Department of Payame Noor University of Sari in the academic year of 2018-19. In this research, 401 students were selected as a sample by multistage cluster random sampling. Data gathering tools were Patchin and Hindowjah's Bullying Questionnaire (2011), Emergency Neural Network (1994), Baker and Siriac compatibility (1984).

**Result:** The findings showed that the research model was confirmed and in general, 36 percent of students' bullying could be explained by student Alexithymia and student adaptation. Also, Alexithymia and student adaptation variables have a direct effect on students' bullying. Emotional neural pathology has an indirect effect on students' bullying, with regard to student interpersonal mediation.

**Conclusion:** The results of this study emphasized the importance of Alexithymia with regard to the quality of student compatibility, which can provide practical implications for reducing the level of bullying to counselors and psychologists, and considering the findings of the study can be used to reduce the incidence rate. Bullying among students has led to increased levels of academic compatibility as well as identification and correction of students' Alexithymia.

**Keywords:** bullying, Alexithymia, student compatibility

**Conflict of interest:** The authors declared that there is no Conflict interest.



**This Paper Should be Cited as:**

Author : Faranak Salarian, Alireza Homayouni, Jamal Sadeghi. Structural Modeling of Alexithymia Relationships and Bullying .....Tolooebehdasht Journal.2020;18(6):45-58.[Persian]

**مدل یابی ساختاری روابط ناگویی هیجانی و میزان قلدری دانشجویان با میانجیگری****سازگاری آنان**نویسندگان: فرانک سالاریان<sup>۱</sup>، علیرضا همایونی<sup>۲</sup>، جمال صادقی<sup>۳</sup>

۱. دانشجوی دکتری روانشناسی تربیتی، واحد بابل، دانشگاه آزاد اسلامی، بابل، ایران.

۲. نویسنده مسئول: استادیار گروه روانشناسی، واحد بندرگز، دانشگاه آزاد اسلامی، بندرگز، ایران.

تلفن تماس: ۰۹۱۱۲۱۸۱۰۴۰ Email:homaiony@gmail.com

۳. استادیار گروه روانشناسی، واحد بابل، دانشگاه آزاد اسلامی، بابل، ایران.

**طلوع بهداشت****چکیده**

**مقدمه:** قلدری یک نوع خشونت سطح پائین به شمار می آید که اخیراً مورد توجه پژوهشگران و روانشناسان حیطه ی تربیتی قرار گرفته است. این پژوهش با هدف بررسی مدل یابی روابط ساختاری بین ناگویی هیجانی با میزان قلدری با نقش میانجی سازگاری دانشجویی در در دانشجویان انجام شد.

**روش بررسی:** این پژوهش از نوع پژوهش های همبستگی مبتنی بر روش مدل یابی معادلات ساختاری به طور خاص معادلات رگرسیونی (تلفیق تحلیل مسیر و تحلیل عاملی سطح دوم) بود. جامعه آماری شامل کلیه دانشجویان دختر گروه علوم انسانی دانشگاه پیام نور ساری در سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۷ بود. در این پژوهش ۴۰۱ دانشجو به عنوان حجم نمونه به روش نمونه گیری تصادفی خوشه ای چند مرحله ای انتخاب شدند. ابزارهای گردآوری داده ها شامل، پرسشنامه قلدری پاتچین و هیندوجا (۲۰۱۱)، ناگویی هیجانی تورنتوبگی (۱۹۹۴)، سازگاری بیکر و سیریاک (۱۹۸۴) بود.

**یافته ها:** یافته ها نشان داد که مدل پژوهش تایید گردید و به طور کلی ۳۶ درصد از قلدری دانشجویان توسط ناگویی هیجانی و سازگاری دانشجویی قابل تبیین می باشد. هم چنین متغیرهای ناگویی هیجانی و سازگاری دانشجویی بر قلدری دانشجویان اثر مستقیم معنادار دارد و مسیر ناگویی هیجانی اثر غیر مستقیمی بر قلدری دانشجویان با توجه به واسطه گری سازگاری دانشجویی نشان می دهند.

**نتیجه گیری:** نتایج این پژوهش بر ضرورت نقش ناگویی هیجانی با توجه به کیفیت سازگاری دانشجویی تاکید داشته است که می تواند تلویحات کاربردی در جهت کاهش میزان قلدری به مشاوران و روانشناسان ارایه دهد و با عنایت به یافته های پژوهش می توان در جهت کاهش میزان بروز قلدری در میان دانشجویان، به افزایش و ارتقاء سطح سازگاری دانشگاهی و همچنین شناسایی و اصلاح ناگویی های هیجانی دانشجویان اهتمام ورزید.

**واژه های کلیدی:** قلدری، ناگویی هیجانی، سازگاری دانشجویی**دو ماهنامه علمی پژوهشی****دانشکده بهداشت یزد****سال هیجدهم****شماره ششم****بهمن و اسفند ۱۳۹۸****شماره مسلسل: ۷۸**

تاریخ وصول: ۱۳۹۸/۰۲/۰۴

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۸/۰۲/۲۴



## مقدمه

قلدری (Bullying) یک نوع خشونت سطح پائین به شمار می آید که اخیراً مورد توجه پژوهشگران و روانشناسان حیطه ی تربیتی قرار گرفته است (۱). این پدیده یک شکل از رفتار پرخاشگرانه با استفاده از نیرو، زور و تهدید برای تأثیرگذاری بر دیگران بخصوص زمانی که این رفتار همیشگی است و شامل عدم توازن قدرت است (۲). همچنین قلدری یک مشکل قابل ملاحظه است که می تواند تأثیرات فیزیکی و روان شناختی بر سلامت روان قربانیان (victim) بگذارد (۳). پدیده قلدری از طریق فناوری های نوین ارتباطی به صورت هرگونه آزار رسانی عمدی که به قصد آسیب رساندن به دیگران با استفاده از وسایل ارتباطی و اطلاع رسانی نظیر اینترنت، تلفن همراه، پیامک، بلوتوث، وبلاگ ها و غیره باشد تعریف می شود (۴). قلدری با مولفه های متعددی در ارتباط است یکی از این متغیرها ناگویی هیجانی (Alexithymia) است. ناگویی هیجانی، خلقی و یا نارسایی هیجانی به عنوان یک پدیده هیجانی شناختی، به اختلال خاص در کارکرد روانی اطلاق می شود که در نتیجه فرایند بازداری خودکار اطلاعات و احساس های هیجانی به وجود می آید (۵). در پژوهشی نشان داده شد که ناگویی هیجانی با قلدری رابطه مستقیم معناداری دارد (۶).

یافته ی پژوهش نشان داده است که ناگویی هیجانی با ارتکاب مزاحمت (قلدری) سایبری در ارتباط است (۷). در پژوهشی نشان داده شد که بین ناگویی خلقی و کنترل خشم افراد متاهل رابطه منفی معناداری وجود دارد (۸). نتایج نشان می دهد که مشکلات شناسایی و توصیف احساسات خود ممکن است برای ارتکاب اقدامات قلدرانه حیاتی باشد (۹). مشکلات شناسایی و توصیف

احساسات همراه با تفکر خارجی می توانند نقش مهمی در پیوند دادن قلدری به شکل سنتی با شروع اختلال استرس پس از سانحه در نوجوانان داشته باشند (۱۰). متغیر دیگری که می تواند بر قلدری تأثیر گذار باشد سازگاری دانشجویی است.

سازگاری (compatibility) یک مفهوم پیچیده و چندوجهی است که به فرایند های پویا که منجر به انطباق مناسب بین فرد و محیط زیست، اطلاق می شود (۱۱). دانش آموزانی که دلبستگی و ارتباط بهتری با والدین و همسالان دارند احتمال کمتری وجود دارد که به سمت رفتارهای قلدرانه بروند و قربانی قلدری فیزیکی، کلامی و یا اجتماعی شوند (۱۲). در پژوهشی نشان داده شد که افرادی که دارای انعطاف پذیری ضعیفی بودند احتمال بیشتری برای بروز رفتارهای قلدرانه داشتند (۱۳). یافته ی پژوهش نشان داده است که بین کاهش سازگاری (adaptation) افراد در محیط و جامعه با حضور در فضای مجازی و آسیبهای آن ارتباط منفی وجود دارد (۱۴) و بین سازگاری (عاطفی، اجتماعی و آموزشی) با قلدری رابطه ی معناداری وجود دارد. سازگاری با قلدری دانش آموزان به یکدیگر وابسته است و رابطه معنا داری بین سازگاری با قلدری وجود دارد و از طریق سازگاری می توان بروز قلدری را پیش بینی کرد (۱۵).

در پژوهشی نشان داده شد که آموزش کفایت اجتماعی منجر به افزایش سازگاری و به تبع آن بهبود سلامت روان را برای تحول سالم تر دانش آموزان هموار کرده و کاهش رفتار قلدرانه را به همراه داشته است (۱۶) و بین سازگاری و قلدری روانشناختی رابطه منفی وجود دارد (۱۷). یافته ی پژوهش نشان داده است که مشکلات سازگاری با قلدری همبسته است (۱۸). تحقیقات نشان داده است که همدلی و سازگاری با قلدری رابطه دارد، هم چنین



ظهور و افزایش پدیده قلدری نقش داشته اند و با توجه به وجود ابهامات زیاد و نیز مطالعاتی که به صورت جداگانه هر یک از متغیرها را بررسی کرده اند و در قالب یک مدل مورد بررسی قرار نگرفته اند و هم چنین اهمیت بحث تعلیم و تربیت و پرورش جوانان و بخصوص قشر دانشجو و گسترش روزافزون پدیده قلدری، لذا پژوهش حاضر در پی آنست که آیا می توان مدل ساختاری روابط بین ناگویی هیجانی با قلدری را با نقش میانجیگری سازگاری دانشجویی تبیین کرد؟

### روش بررسی

این پژوهش با توجه به هدف آن از نوع پژوهش های بنیادی و از لحاظ شیوه گردآوری داده ها به صورت میدانی و کتابخانه ای و تحلیل آنها به روش توصیفی و از نوع پژوهش های همبستگی مبتنی بر روش مدل یابی معادلات ساختاری (SEM) بود.

جامعه آماری این پژوهش را کلیه دانشجویان دختر گروه علوم انسانی مقطع کارشناسی دانشگاه پیام نور شهر ساری در سال تحصیلی ۹۸-۹۷ که با استعلام از اداره آموزش دانشگاه برابر با ۲۳۳۰ نفر می باشد. برای سازگاری با الگوی معادلات ساختاری تعداد نمونه باید حداقل ۲۰ برابر متغیرهای مشاهده شده باشد (۲۷) در این پژوهش برای تعیین حجم نمونه با توجه به تعداد متغیرهای مشاهده شده و تخصیص ضریب ۲۰ برای هر متغیر، و با احتساب ۱۰ درصد احتمال وجود پرسشنامه های ناقص ۴۰۱ نفر را به عنوان حجم نمونه انتخاب خواهند شد. پس از تعیین تعداد نمونه، نمونه ها با روش نمونه گیری تصادفی خوشه ای مرحله ای انتخاب می شوند.

پرسشنامه قلدری (Bullying Scale) : این آزمون یک پرسشنامه خودگزارش دهی می باشد که توسط پاتچین و

مؤلفه های سازگاری و همدلی، قلدری دانش آموزان پسر را پیش بینی کرده است و برای کاهش قلدری می توان از آموزش های مرتبط با افزایش همدلی و سازگاری بهره گرفت (۱۹). حاصل تحقیقات حاکی از آن بود که بعد از کنترل نمره های پیش آزمون، تفاوت معناداری بین دو گروه آزمایش و گواه در میانگین نمره های همدلی، سازگاری اجتماعی و پرخاشگری و ابعاد آن وجود دارد و نتایج حاصل از پژوهش حاضر می تواند زمینه هایی را برای بهبود سازگاری اجتماعی و کاهش پرخاشگری دانش آموزان فراهم آورد (۲۰). دانش آموزان قربانی به طور قابل توجهی در مقیاس بین فردی، سازگاری و مدیریت استرس پایین تر از همتایان خود بوده اند (۲۱) هم چنین، مشکلات سازگاری روانی اجتماعی، از جمله مشکلات هیجانی، نقص در مهارت های اجتماعی و عملکرد تحصیلی ضعیف منجر به بروز مشکلات قلدری می شود (۲۲). یافته های پژوهش نشان داد که بین مشکلات روانی و سازگاری در دوران کودکی با بروز رفتار قلدری در بزرگسالی ارتباط معنی داری وجود دارد (۲۳).

رشد سریع تحقیقات در طول ۱۵ سال گذشته نشان داده که هم افراد قلدر و هم قربانی دارای مشکلات سازگاری و مشکلات تحصیلی و مشکلات روانشناختی و روابط اجتماعی هستند (۲۴) و هم چنین می توان اشاره کرد که ناگویی هیجانی سهم معنی داری در تبیین سازگاری روانی-اجتماعی با بیماری در جهت منفی دارد (۲۵) و از سویی دیگر نارسایی هیجانی و پردازش هیجانی توانایی پیش بینی سازگاری دارد (۲۶). مبتنی بر یافته ها، چنین به نظر می رسد که عواملی از قبیل ناگویی هیجانی و سازگاری دانشجویی هر یک به شیوه های مختلف در بروز



گذاری می‌شوند. روایی مقیاس ناگویی هیجانی توسط سازندگان آن مورد تایید قرار گرفت. اعتبار آن نیز با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ توسط سازندگان آن ۰/۸۷ و در ایران هنجار و اعتبار به روش آلفای کرونباخ برای کل مقیاس ۰/۷۵، برای دشواری در تشخیص احساسات ۰/۷۲، دشواری در توصیف احساسات ۰/۷۲ و تفکر با جهت گیری خارجی ۰/۶۹ بدست آمده است (۳۰).

پرسشنامه سازگاری: پرسشنامه سازگاری توسط بیکر و سیریاک در سال ۱۹۸۴ ساخته شده است. این پرسشنامه حاوی ۶۵ گویه است که سازگاری دانشجویان را اندازه گیری می کند و این پرسشنامه دارای چهار بعد: سازگاری تحصیلی- سازگاری اجتماعی- سازگاری فردی- عاطفی- دلبستگی سازمانی می باشد. برای نمره گذاری هر گویه درجه ای بین ۱ (اصلا در من نیست) تا ۹ (کاملا در من است) به آزمودنی تعلق می گیرد. در این پژوهش این درجات به یک مقیاس پنج درجه ای بین ۱ (کاملا مخالفم) تا ۵ (کاملا موافقم) تبدیل شده است. روش نمره گذاری در بعضی سوالات معکوس است. ضرایب پایایی پرسشنامه سازگاری در پژوهش صیرفی (۱۳۹۱) به روش ضریب آلفای کرونباخ مورد سنجش قرار گرفته است. که مقدار آن برای کل مقیاس برابر با ۰/۸۵ به دست آمده است. هم چنین ضرایب آلفای کرونباخ برای مؤلفه های سازگاری تحصیلی ۰/۸۳، سازگاری اجتماعی ۰/۷۸، سازگاری فردی-اجتماعی ۰/۷۴، و دلبستگی سازمانی ۰/۶۴ است. به منظور روایی پرسشنامه نیز از روش همسانی درونی استفاده شده است. بدین صورت که همبستگی بین نمره خرده مقیاس ها با یکدیگر و با نمره کل پرسشنامه محاسبه شد. دامنه ضرایب همبستگی نمره

هیندوجا (۲۸) با اقتباس از پرسش نامه ی قلدری یا قربانی الویوس برای اندازه گیری قلدری نوجوانان در سی روز گذشته ساخته شده است و مشتمل بر ۱۵ گویه است که ده مورد اول (۱ تا ۱۰) برای سنجش قلدری سنتی (Traditional Bullying) و پنج مورد بعدی (۱۱ تا ۱۵) برای سنجش قلدری سایبری (Cyberbullying) لحاظ شده است. نمره گذاری این پرسشنامه بر اساس طیف لیکرت چهارگزینه ای انجام می شود که گزینه هرگز نمره صفر، گاهگاهی نمره یک، اغلب اوقات نمره دو و گزینه همیشه نمره سه دریافت می نماید.

دامنه نمرات این پرسشنامه بین صفر تا ۴۵ در نوسان می باشد که هر چه نمرات آزمودنی در این مقیاس بالاتر باشد نشان دهنده ی سطح بالای قلدری فرد می باشد. روایی و پایایی: ضریب آلفای کرونباخ آن در پژوهش سازندگان آن، به ترتیب ۰/۸۸ و ۰/۷۶. گزارش شده است که نشان از همسانی درونی خوب آزمون دارد ضریب آلفای کرونباخ برای قلدری کلی و اشکال سنتی و سایبری آن به ترتیب ۰/۸۳، ۰/۷۵ و ۰/۷۷. محاسبه و گزارش شده است که نشان از همسانی درونی خوب آزمون دارد.

مقیاس ناگویی هیجانی تورنتو (Toronto Alexithymia Scale) توسط بگی و دیگران (۲۹) این مقیاس دارای ۲۰ ماده و سه زیرمقیاس دشواری در شناسایی احساسات (difficulty in identifying emotions)، دشواری در توصیف احساسات (difficulty in describing emotions) و تفکر عینی (objective thinking) است و براساس طیف ۵ درجه‌ای لیکرت (کاملا مخالف، مخالف، نظری ندارم، موافق و کاملا موافق) نمره گذاری شده است که به ترتیب از ۱ تا ۵ نمره-



همچنین نتایج میانگین واریانس های استخراجی ( Average extraction variances یا AVE) نشان می دهد تمامی زیر مقیاس های قلدری، ناگویی هیجانی و سازگاری دانشجویی در مدل اندازه گیری مقادیر بدست آمده ی آن از حد معیار ۰/۵ بزرگ تر می باشد که نشان دهنده روایی از نوع همگرا است، همچنین اعتبار مرکب (اعتبار سازه) نشان دهنده آن است که مقادیر به دست آمده از مولفه ها از حد معیار ۰/۰۷ بیشتر است و بنابراین موضوع AVE و CR (پایایی سازه Construct Reliability) پرسشنامه ها تایید می شود. نتایج مندرج در جدول (۱) همبستگی معناداری بین متغیرهای ناگویی هیجانی، سازگاری دانشجویی با قلدری در سطح ۰/۰۱ وجود دارند.

انواع سازگاری با نمره کل سازگاری از ۰/۶۷ تا ۰/۹۰ است و همه ضرایب در سطح ۰/۰۰۱ معنادار بودند. برای رعایت ملاحظات اخلاقی این پژوهش با کد IR.IAU.BaBol.REC.1398. 003 در کمیته اخلاق به تصویب رسیده است.

### یافته ها

در ابتدا با بررسی پیش فرض های آماری با استفاده از آزمون های، کشیدگی و چولگی، جعبه ای، کولموگروف-اسمیرنوف داده های پرت شناسایی، سپس با استفاده از آزمون ماهالانوبیس (Mahalanobis test) داده های پرت حذف شد و با تعداد ۳۸۴ نمونه نهایی گردید. همچنین پس از بررسی نرمالی داده ها مدل اندازه گیری دو متغیر پژوهش بررسی و تایید شد.

جدول ۱: میانگین، انحراف استاندارد و همبستگی متغیرهای ناگویی هیجانی، سازگاری دانشجویی با قلدری

| متغیر                     | M      | SD    | ۱     | ۲     | ۳     | ۴     | ۵     | ۶     | ۷     | ۸     | ۹     | ۱۰   | ۱۱   |
|---------------------------|--------|-------|-------|-------|-------|-------|-------|-------|-------|-------|-------|------|------|
| دشواری در شناسایی احساسات | ۱۵/۹۵  | ۳/۶۵  | ۱     |       |       |       |       |       |       |       |       |      |      |
| دشواری توصیف احساسات      | ۱۳/۵۱  | ۳/۶۴  | ۸۲**  | ۱     |       |       |       |       |       |       |       |      |      |
| تفکر عینی                 | ۲۴/۹۷  | ۷/۱۸  | ۶۲**  | ۵۱**  | ۱     |       |       |       |       |       |       |      |      |
| ناگویی هیجانی             | ۵۴/۴۷  | ۱۲/۸۰ | ۷۹**  | ۷۳**  | ۹۰**  | ۱     |       |       |       |       |       |      |      |
| تحصیلی                    | ۵۹/۸۲  | ۸/۴۵  | -۱۸** | -۱۸** | -۱۸** | -۲۱** | ۱     |       |       |       |       |      |      |
| اجتماعی                   | ۴۹/۶۸  | ۸/۵۸  | -۱۷** | -۱۸** | -۱۷** | -۱۹** | -۱۵** | ۱     |       |       |       |      |      |
| عاطفی                     | ۳۴/۸۳  | ۸/۳۸  | -۲۰** | -۲۳** | -۲۱** | -۲۴** | -۱۷** | ۸۲**  | ۱     |       |       |      |      |
| موسسه ای                  | ۱۶/۸۵  | ۳/۹۱  | -۱۵** | -۱۶** | -۱۶** | -۱۸** | -۱۹** | ۶۹**  | ۶۹**  | ۱     |       |      |      |
| سازگاری دانشجویی          | ۱۶۱/۱۸ | ۲۷/۰۴ | -۱۹** | -۲۰** | -۲۰** | -۲۳** | -۲۳** | ۹۴**  | ۹۴**  | ۷۹**  | ۱     |      |      |
| سستی                      | ۱۶/۴۷  | ۳/۶۳  | ۶۲**  | ۵۸**  | ۶۷**  | ۶۰**  | -۲۲** | -۲۲** | -۲۳** | -۱۷** | -۲۴** | ۱    |      |
| سایبری                    | ۵/۵۶   | ۱/۱۶  | ۶۲**  | ۶۲**  | ۴۶**  | ۶۱**  | -۲۳** | -۲۳** | -۲۳** | -۱۹** | -۲۵** | ۸۷** | ۱    |
| قلدری                     | ۲۲/۱۳  | ۴/۶۷  | ۶۳**  | ۶۱**  | ۶۷**  | ۶۱**  | -۲۳** | -۲۳** | -۲۳** | -۲۲** | -۲۵** | ۹۳** | ۹۲** |

\*P<0/05 \*\* P<0/01



مطابق جدول (۲) مقدار RMSEA برابر با ۰/۰۴۸ می‌باشد لذا این مقدار کمتر از ۰/۱ است که نشان دهنده این است که میانگین مجذور خطاهای مدل مناسب است و مدل قابل قبول می‌باشد. همچنین مقدار کای دو به درجه آزادی (۲/۷۳۶) بین ۱ و ۳ می‌باشد و میزان شاخص GFI، CFI و NFI نیز تقریباً برابر و بزرگتر از ۰/۹ می‌باشد که نشان می‌دهند. مدل اندازه‌گیری متغیرهای پژوهش، مدلی، مناسب است. با توجه به جدول (۳) مسیرهای ناگویی هیجانی و سازگاری دانشجویی اثر مستقیم معناداری بر قلدری دارا هستند.

جدول ۲: شاخص‌های برازش حاصل از تجزیه و تحلیل داده‌ها و متغیرها پس از یک مرحله اصلاح

| نام آزمون   | توضیحات                          | مقادیر قابل قبول | مقدار به دست آمده | مقدار به دست آمده پس از تصحیح |
|-------------|----------------------------------|------------------|-------------------|-------------------------------|
| $\chi^2/df$ | کای اسکوتر نسبی                  | < ۳              | ۲/۴۹۳             | ۲/۴۱۳                         |
| $\chi^2$    | آزمون نیکویی برازش مجذور کای     | -                | ۱۹۷/۰۰۲           | ۱۸۸/۲۲۴                       |
| DF          | درجه آزادی                       | -                | ۷۹                | ۷۸                            |
| RMSEA       | ریشه میانگین توان دوم خطای تقریب | < ۰/۱            | ۰/۰۴۸             | ۰/۰۴۶                         |
| GFI         | شاخص برازندگی تعدیل یافته        | > ۰/۹            | ۰/۹۷۷             | ۰/۹۸۴                         |
| NFI         | شاخص برازش نرم                   | > ۰/۹            | ۰/۹۰۱             | ۰/۹۵۷                         |
| CFI         | شاخص برازش مقایسه‌ای             | > ۰/۹            | ۰/۹۴۶             | ۰/۹۶۹                         |

جدول ۳: برآورد مستقیم مدل با روش حداکثر درست‌نمایی (ML)

| متغیر                     | b      | $\beta$ | R <sup>2</sup> | t     | معناداری |
|---------------------------|--------|---------|----------------|-------|----------|
| ناگویی هیجانی بر قلدری    | ۰/۳۳۴  | ۰/۴۸۷   | ۰/۱۶۲          | ۵/۸۵۷ | ۰/۰۰۱    |
| سازگاری دانشجویی بر قلدری | -۰/۰۹۱ | -۰/۲۹۴  | ۰/۰۲۶          | ۳/۷۵۴ | ۰/۰۰۴    |

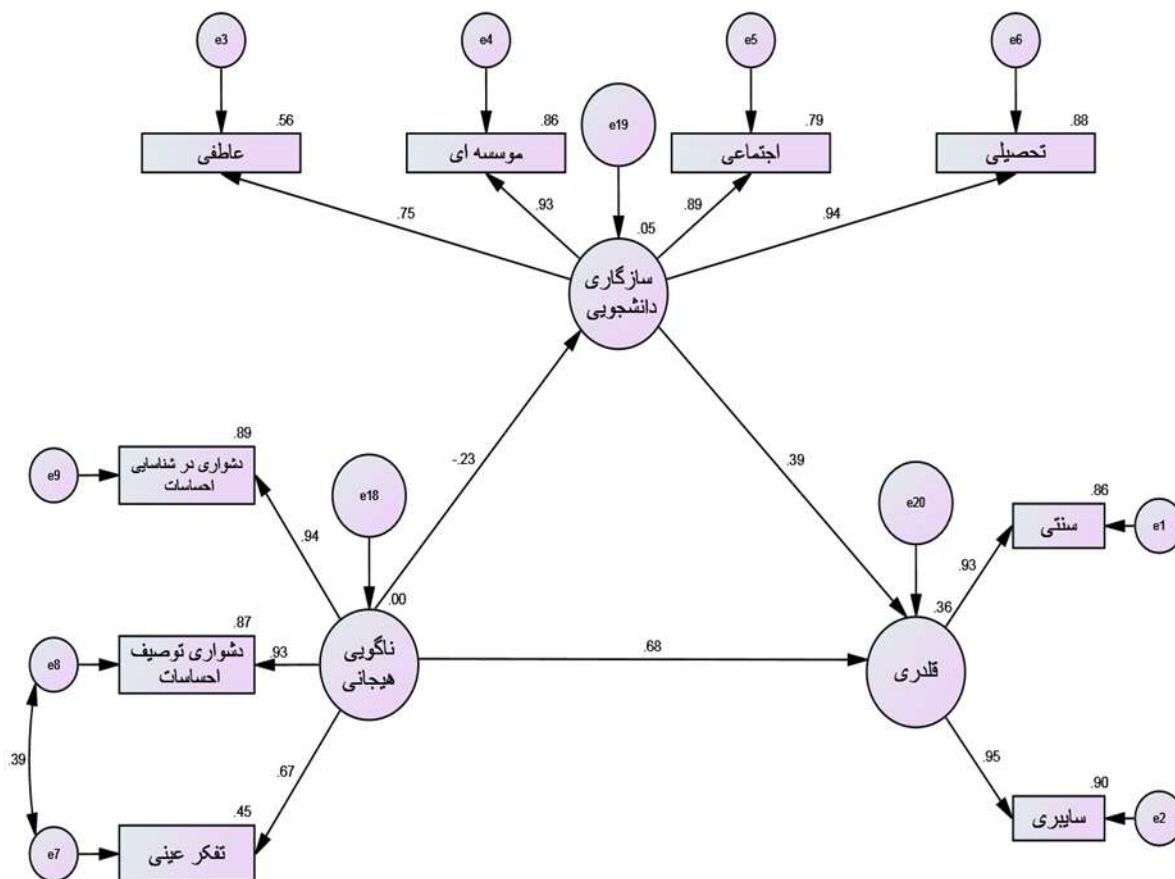
جدول ۴: برآورد غیر مستقیم مدل با استفاده از روش بوت استرپ (bootstrap)

| متغیر   | B     | حد پایین | حد بالا | معناداری |
|---|-------|----------|---------|----------|
| ناگویی هیجانی با میانجی‌گری سازگاری دانشجویی بر قلدری | ۰/۳۴۵ | ۰/۲۶۹    | ۰/۴۲۸   | ۰/۰۰۰    |



گری سازگاری دانشجویی بر قلدری، با توجه به مقدار به دست آمده دارای اثرات معنی داری می باشند و با توجه به روش برآورد بوت استرپ مورد تایید واقع گردید.

همان گونه که در جدول (۴) مشاهده می گردد، از مسیر غیر مستقیم در نظر گرفته شده با توجه به مقادیر استاندارد شده ( $\beta$ )، استاندارد نشده (b) و ( $R^2$ ) به دست آمده، مسیر ناگویی هیجانی با میانجی



نمودار ۱: مدل نهایی مسیرهای آزمون شده به همراه آماره های پیش بینی استاندارد شده

## بحث و نتیجه گیری

توجه به مدل نهایی تحقیق به طور کلی متغیر برون را توان پیش بینی ۳۶ درصدی متغیر قلدری را دارا می باشد، و به طور کلی مدل پژوهش مورد تایید واقع گردید. مقدار اثر ناگویی هیجانی بر قلدری در این مسیر برابر با ۳۶٪ می باشد، که قابل توجه و اثر گذار بر قلدری می باشد، که از یک طرف می توان بسیار تحت

هدف پژوهش حاضر مدل یابی روابط ساختاری بین ناگویی هیجانی، سازگاری دانشجویی با قلدری دانشجویی بود و این پژوهش گویای آن است که ناگویی هیجانی با میانجی گری سازگاری دانشجویی بر قلدری اثر غیر مستقیم دارا می باشد و با





های انجام شده در زمینه بررسی ثبات زمانی ناگویی هیجانی، این سازه را به عنوان صفت شخصیتی ثابت تایید کرده اند، که بیان کننده نقص در پردازش شناختی اطلاعات هیجانی است (۳۴). بر اساس یافته ها افرادی که راهبردهای تنظیم هیجان ضعیف را فراگرفته اند ممکن است بیش از دیگران مستعد استفاده از رفتارهای پرخطر به عنوان ابزاری برای تسکین هیجان منفی باشند (۳۶، ۳۵). همچنین مطالعات انجام شده نشان داد که ناگویی هیجانی با قلدری رابطه مستقیم معناداری دارد (۶). بر اساس یافته ها می توان گفت که ناگویی هیجانی با ارتکاب مزاحمت (قلدری) سایبری در ارتباط است و علاوه بر این، ناگویی هیجانی نقش واسطه ای را بین قلدری سایبری و اعمال خشونت علیه نوجوانان ایفا می کند (۹). محققان در پژوهش خود دریافتند که بین ناگویی خلقی و کنترل خشم افراد متاهل رابطه منفی معناداری وجود دارد (۸) و افرادی که دارای انعطاف پذیری ضعیفی بودند احتمال بیشتری برای بروز رفتارهای قلدرانه داشتند (۱۳). سازگاری یک مفهوم عام است و به همه راهبردهایی که فرد برای اداره کردن موقعیت های استرس زای زندگی، اعم از تهدیدهای واقعی یا غیر واقعی به کار می برد، گفته می شود (۳۷). سازگاری، عبارت است از وظیفه روزمره ما در کنار آمدن با خود، محیط خویش و کسانی که با آنان در ارتباط هستیم (۳۸). تحقیقات نشان داد که بین کاهش سازگاری افراد در محیط و جامعه با حضور در فضای مجازی و آسیبهای آن ارتباط منفی وجود دارد (۱۴) و همچنین بین سازگاری (عاطفی، اجتماعی و آموزشی) با قلدری رابطه ی معناداری وجود دارد (۱۵) و هم چنین تأیید کردند که مشکلات سازگاری با قلدری همبسته است (۱۸) و بین سازگاری

تأثیر مولفه هایی باشد که ناگویی هیجانی را شامل می گردد، ناگویی هیجانی دارای ابعاد مختلفی هستند و مقوله هایی چون دشواری در شناسایی احساسات، دشواری در توصیف احساسات و تفکر عینی را دربر می گیرند، به طور کلی مولفه هایی هستند که با محوریت قلدری در ماهیت در تعامل هستند. این نتایج با یافته های پژوهش (۱۴-۱۲، ۷، ۶) همسو است. در همین راستا می توان خاطر نشان کرد که ناگویی هیجانی ساختاری است که با کنترل هیجان مرتبط است، زیرا ناگویی هیجانی، عدم ابراز هیجان به دلیل نقص در توانایی در پردازش و تنظیم هیجان ها یا بازداری آگاهانه تر ابراز هیجان است، که نهایتاً سبب می گردد که فرد توان مدیریت رفتاری کافی را دارا نباشد و توانایی آشکار سازی هیجان ها به صورت نمادین محدود است و در نتیجه، پیوند بین تجسم های نمادین هیجان ها با تصاویر ذهنی و لغات ضعیف می شود و از نظر شناختی کمتر مهار پذیر خواهند بود. به این ترتیب، پردازش شناختی اطلاعات هیجانی و تنظیم هیجان ها به صورت های مختلف با مشکل مواجه می شود، که احتمال رفتارهای تخریب گرایانه همانند قلدری را نیز افزایش می دهد (۳۲). فرضیه های مختلف این نقص را به منزله نوعی گسستگی، بر حسب اختلال در انتقال اطلاعات هیجانی به کورتکس سینگولیت قدامی، قطع رابطه بین دو نیمکره قطع رابطه اشکار بین دانش آشکار و دانش پنهان یا نقص در انتقال از یک مولفه پردازش هیجانی مولفه دیگر می دانند (۳۳). وجه مشترک تبیین های ارائه شده براساس یافته های پژوهشی مکرر این است که فرد مبتلا به ناگویی هیجانی، از نوعی نقص و ناتوانی در پردازش شناختی اطلاعات هیجانی رنج می برد. تعدادی از پژوهش



می توان از آموزش ها و برنامه های مرتبط با افزایش سازگاری و ناگویی های هیجانی دانشجویان بهره گرفت و در نهایت، بسیار مهم خواهد بود که به هر دو نقش قلدری سنتی و قلدری سایبری به طور همزمان برای شناسایی گروه در معرض خطر خاص پرداخته شود.

نتایج این پژوهش می تواند در جهت تدوین برنامه ای در خصوص افزایش سطح سازگاری دانشجویان و کمک به شناخت، شناسایی و توصیف احساسات آن ها به منظور کاهش میزان قلدری (سنتی و سایبری) در دانشجویان داشته باشد.

از محدودیت های مطالعه حاضر می توان به مشکل بودن و وقت گیر بودن جمع آوری و دسترسی به نمونه ها و هم چنین امکان وجود سوگیری در پاسخدهی به سوالات به دلیل خود گزارش دهی آزمون بوده است.

### تضاد منافع

نویسندگان این مقاله اعلام می دارند که هیچ گونه تضاد منافی در میان آنها وجود ندارد.

### تقدیر و تشکر

نویسندگان بر خود لازم می دانند از زحمات کلیه کسانی که در مراحل مختلف این مطالعه همکاری داشته اند صمیمانه تشکر و قدردانی نمایند.

## References

- 1-Bayaborda NA. Psychological Vulnerability of Bullied Young Adults in Their Prose and Poetry Compositions: An IPA. world 2017 anti – bullying forum. May 7-9. Stockholm. 2017.
- 2-Nematian J. Bullying and associated problems. Tehran: Avaya Noor Publications. 2018. [Persian]

و قلدری روانشناختی رابطه منفی وجود دارد (۱۷) و هم چنین مشکلات سازگاری روانی اجتماعی، از جمله مشکلات هیجانی، نقص در مهارت های اجتماعی و عملکرد تحصیلی ضعیف منجر به بروز مشکلات قلدری می شود (۳۹).

حاصل تحقیقات حاکی از آن بود که بعد از کنترل نمره های پیش آزمون، تفاوت معناداری بین دو گروه آزمایش و گواه در میانگین نمره های همدلی، سازگاری اجتماعی و پرخاشگری و ابعاد آن وجود دارد و نتایج حاصل از پژوهش حاضر میتواند زمینه هایی را برای بهبود سازگاری اجتماعی و کاهش پرخاشگری دانش آموزان فراهم آورد. دانش آموزان قربانی به طور قابل توجهی در مقیاس بین فردی، سازگاری و مدیریت استرس پایین تر از همتایان خود بوده اند (۲۰).

از یافته های فوق می توان چنین نتیجه گرفت که مشکلات شناسایی و توصیف احساسات خود ممکن است برای ارتکاب اقدامات قلدرانه حیاتی باشد.

بنابراین، اندازه گیری های پیشگیرانه علیه قلدری در میان دانشجویان، باید بر افزایش مهارت توانایی خواندن احساسات آنان تمرکز کرده و همانطور که اشاره شد با توجه به نقش پیش بینی کننده سازگاری دانشجویی و ناگویی هیجانی در تعیین میزان قلدری جوانان برای کاهش میزان وجود و بروز قلدری



- 3-Owuamanam DO, Makinwa VI. Prevalence of Bullying Among Secondary School Students in Ondo State, Nigeria. Department of Guidance and Counselling, Ekiti State University, Ado-Ekiti, Nigeria European Scientific Journal. 2015; (11)20.
- 4- bahari Fereshteh. An Interactive Role of Interpersonal Action on Psychological Distress, Internet Addiction, and Cyber Bullying in Students of Shiite Intelligence and Normal. [submitte for Master's degree of Psychology]. Faculty of Psychology and Education, Shahid Beheshti University. 2017. [Persian]
- 5- kataki Z, Hosseini N, Mohammadifar MA. Comparison of mood, nature, and aggression in addicts and normal people. Research on behavioral science. 2016; 14(4): 455-463.[Persian]
- 6- Shahroudi M. Prediction of bullying based on psychological capital and excitement in female high school students. [submitte for Master's degree for general psychology]. Azad University of BandarGaz Branch. 2018. [Persian]
- 7- Wachs S, Bilz L, Fischer SM, Wright M F. Do Emotional Components of Alexithymia Mediate the Interplay between Cyberbullying Victimization and Perpetration? Int J Environ Res Public Health. 2017; 14(12): 15-30.
- 8- Jafari kh, Ranjbaripour T, Pasang S. The relationship between perceived social support and mood with anger control in couples. Fourth International Conference on Recent Innovations in Psychology, Counseling and Behavioral Sciences, Tehran, University of Nikan. 2017. [Persian]
- 9-Wachs S, Wolf D, Schubarth K, Junger W, Sittichai M, Bullying R. Are there differences between traditional, cyber and combined Bullies in reading their own Emotions. Cyber bullying – A Challenge for researchers and practitioners: Prevention and Intervention, Gothenburg, Sweden. 2016.
- 10- Giovanni G, Ugo P, Cascio L, Valentina C, Schimmenti A. Bullying Victimization, Post-Traumatic Symptoms, and the Mediating Role of Alexithymia. Springer Science+Business Media Dordrecht. Child Ind Res. 2014. DOI 10.1007/s12187-013-9206-6.
- 11- Ramsay S, Jones E, Barker M. Relationship between adjustment and support types: Young and mature-age local and international first year university students. Higher Education. 2007; 54: 247-265.



- 12- Cho S, Min Lee J. Explaining physical, verbal, and social bullying among bullies, victims of bullying, and bully-victims: Assessing the integrated approach between social control and lifestyles-routine activities theories. *Children and Youth Services Review*. 2018; 91: 372-382.
- 13-Moore B, Woodcock S. Resilience Bullying, and Mental Health: Factors Associated with Improved Outcomes. First published: 2017. <https://doi.org/10.1002/pits.22028>
- 14-Golestan Jahromi , Shani Yialagh M, Behroozi N, Omidian M. The Effect of Bullying Prevention Program on Consistency, Empathy, and Bullying in High School Students in Ahvaz. *The twofold cognitive strategies in learning*. Spring and Summer 2017; 5(8): 183-204. [Persian]
- 15- Namvar HR. Relationship between adaptability and self-concept with bullying in high school students in Sari. [submitte for Master's degree]. Islamic Azad University, Sari Branch. 2016. [Persian]
- 16- Bayrami M, Hashemi Nosrat Abad , Badri Gargari R, Dabirii S. The Effectiveness of Fellner's Social-Based Training on Social Adaptation of Bullying Victim Students Given the Type of Orientation of Social Objectives. *Quarterly Journal of Clinical Psychology*. Summer.2016; 6(23): 1-24. [Persian]
- 17- Sigurdson J F, Wallander J, Sund AM. Is involvement in school bullying associated with general health and psychosocial adjustment outcomes in adulthood? *Child Abuse and Neglect*.2014; 38(10): 1607-17
- 18-Gower AL, Borowsky IW. Associations between frequency of bullying involvement and adjustment in adolescence. *Academic Pediatrics*. 2013; 13(3): 214-21.
- 19- Homayoun, Somayeh; Beyrami, Mansour. Investigating the relationship between empathy and adaptation to bullying in high school boy students of Tabriz city. *Fourth International Conference on Psychology and Social Sciences, Tehran, Seminars of Mehr Ishraq*. 2015. [Persian]
- 20-Barzegar befrooe K. The effect of empathy education on social adjustment and aggression of female students. *Quarterly Journal, Research on Virtual and Instructional Learning, Third Year, Summer 2015*; 9: 21-32. [Persian]
- 21-Parker JDA, kloostermanl PK , Summerfeldt J. Understanding bullies and victims: Emotional intelligence in high school students. 2014;21.



- 22- Stavrinides P, Georgiou S, Nikiforou M, Kiteri E. "Longitudinal investigation of the relationship between bullying and psychosocial adjustment". *European Journal of Developmental Psychology*. 2011; 8(6): 730-743.
- 23-Gibb S J, Horwood LJ, Fergusson D M. "Bullying victimization/perpetration in childhood and later adjustment: Findings from a 30-year longitudinal study". *Journal of Aggression, Conflict and Peace Research*. 2011; 3(2): 82-8.
- 24- Salmivalli Ch. *Bullying and the peer group: A review*. University of Turku, Finland. University of Stavanger, Norway. 2010.
- 25-Dabiry S. *The Effectiveness of Social Adequacy Training Based on Fellner Model on Resilience, Self-efficacy, Adequate Social Education, and the Rate of Victimization of Bullying Victim Students in Schools with Regard to Social Progression Objectives*. [submitte for Ph.D. thesis of Educational Psychology]. Tabriz University. 2015. [Persian]
- 26-Amirzadeh M, Barry Z, Jafarzadeh Dashtbolagh H. *Determining the role of mood formation and emotional processing in predicting adaptive behaviors in adolescents, the first international conference on modern research in the field of education and psychology and social studies of Iran, Qom, Permanent Secretariat of the Conference*. 2016. Qom, Iran. [Persian]
- 27- Hooman Hyderali. *Structural Equation Modeling Using Laser Software*. Tehran: side, first print. 2014. [Persian]
- 28- Patchin JW, Hinduja S. *Traditional and nontraditional bullying among youth: A Test of General Strain Theory*. *Youth & Society*. 2011; 43(2): 727-51.
- 29-Parker JD, Taylor GJ, Bagby M. *Alexithymia and the recognition of facial expressions of emotion*. *Psych other Psychosom*. 1993;59(3- 4):197-202.
- 30- Besharat M A, Masoudi M, Lavasani M G. *Alexithymia and psycho-physical vulnerability*. *Journal Thought and behavior*. 2014; 9(34): 47-89.
- 31- samimi asl A. *Study Students' Experiences of Cyberspace in Education: (Phenomenology Study)*. [submitte for Master's thesis of Educational Psychology], Faculty of Psychology and Educational Sciences, Tabriz University. 2018. [Persian]
- 32-Eisenberg ME, Gower AL, McMorris BJ, Bucchianeri MM. *Vulnerable Bullies: Perpetration of Peer Harassment Among Youths Across Sexual Orientation, Weight, and Disability Status*. *Am J*



Public Health. 2015 Sep. 2015;105(9):1784-91. doi: 10.2105/AJPH.2015.302704. Epub 2015 Jul 16.

33- Bosworth K, Espelage DL Simon TR. »Factors Associated with Bullying Behavior in Middle School Students«, Journal of Early Adolescence.1999; 19(3): 341-62.

34-Lyvers M , Karantonis J, Edwards MS, Thorberg F A. Traits associated with internet addiction in young adults: Potential risk factors. Addictive Behaviors Reports.2016; 3:56-60.

35 -Isma'ili Nasab M, Dry Organs AR,Azrami H,Samparkhi A. The role of predictive difficulty in regulating excitement and tolerance of distress in student addiction. Magazine: Addiction Research »Spring 2014 - Scientific / Research / ISC. 2014; (29): 49-64. [Persian]

36- Volk A A, Cioppa V D, Earle M , Farrell AH. Social Competition and Bullying: An Adaptive Socioecological Perspective. All content following this page was uploaded by Anthony A. 2015;387-99.

37-Volk A, Camilleri J A, Dane A, Marini Z. If, When, and Why Adolescent Bullying Is Adaptive. OUP UNCORRECTED PROOF – FIRST-PROOF, 03/29/12, NEWGEN. 2012. 270-88.

38- Kowalski RM, Limber SP. “Psychological, physical, and academic correlates of cyber bullying and traditional bullying”. Journal of Adolescent Health, 2013; 53(1): 13-20.

39- Nuggud VR. Successful Coping Strategies for Bullied Students: A Cross Sectional Study of Suburban and Urban Students in Grades 6 through 8[submitte for Master's thesis]. Cleveland State University.2015.